ЄДНАННЯ

WE BUILD UKRAINE

Фінансується Європейським Союзом

СТІЙКІСТЬ ГРОМАД: екологія і європейські стандарти

Сесія 5. Як правильно визначити екологічну проблему громади і зрозуміти, як її вирішити

ЄДНАННЯ

WE BUILD UKRAINE

Фінансується Європейським Союзом

СПІКЕР:

Людмила Циганок,

президентка Асоціації професіоналів довкілля PAEW,

гендиректор «Офісу сталих рішень»

Про що це заняття?

- Розберемо, як нам може допомогти євроінтеграція подолати екологічні і кліматичні виклики
- Як правильно визначити екологічну проблему громади і зрозуміти, як її вирішити
- Як європейські екологічні вимоги впливають на місцеві рішення через процедури погодження, регулювання, оцінку впливу на довкілля, стратегічну екологічну оцінку та роботу з даними.

Чому нас вчить і до чого веде євроінтеграція в частині екологічності та клімату?

- Це НЕ про написання законів!
- НЕ про ще одну директиву!
- НЕ про ще одну нову форму екологічної звітності!
- НЕ про зміну формулювання з «поводження з відходами» на «управління відходами» замість реальних змін
- НЕ бездумне копіювання чужих моделей!
- НЕ про папери!

Екологія і клімат в ЄС - це про управління нестабільністю!

- ЄС сьогодні дає нам не просто стандарти.
- Про те, як виживати і розвивати громаду в умовах спеки, дефіциту води, деградації ґрунтів, перевантажених полігонів, енергетичних криз і постійних ризиків.
- Європейські інструменти цінні тому, що це вже готовий досвід країн і громад, які десятиліттями помилялися, втрачали гроші, заходили в тупики і в результаті напрацювали механізми, які реально працюють.

Яка причина виникнення частини євродиректив?

КЛІМАТ

Європейські міста десятиліттями закочували все в асфальт, прибирали малі річки в колектори, осушували території, забудовували заплави.

А тепер витрачають мільярди євро, щоб повернути воду назад у міста, бо спека перегріває інфраструктуру, каналізація не витримує злив, а посухи залишають регіони без води.

Фото: *European Environment Agency – Nature-based solutions in Europe*

Що нам дає євроінтеграція?

Ми отримуємо доступ уже не до старої моделі «закатати й забудувати», а одразу до сучасних рішень:

- blue-green infrastructure,
- управління дощовими водами,
- водоутримуючі ландшафти,
- природоорієнтовані рішення.

Тобто ми можемо перескочити через етап дорогих помилок.

Фото: *ICLEI Europe – Urban Nature Solutions*

Яка причина виникнення частини євродиректив?

ҐРУНТИ

Європа дуже дорого заплатила за деградацію ґрунтів. Частина регіонів втратила родючість через агресивне землеробство, ерозію і виснаження органіки. І тепер вони вкладають величезні кошти у відновлення ґрунтів, бо зрозуміли, що ґрунт - це не просто поле.

Це система утримання води, продовольча безпека і стійкість до спеки.

Що нам дає євроінтеграція?

Для України це критично, тому що в умовах кліматичних змін наш чорнозем без правильної політики теж починає втрачати вологу і деградувати.

І євроінтеграція тут - **це можливість одразу взяти сучасні практики регенеративного управління, а не чекати моменту, коли земля почне втрачати продуктивність остаточно.**

Фото: *FAO*

Яка причина виникнення частини євродиректив?

ВОДА

Європа вже пройшла період, коли вода сприймалась як безкінечний ресурс.

Сьогодні вони рахують кожен куб, відновлюють болота, повертають річкам природні русла, бо зрозуміли: дешевше зберегти водозбір, ніж потім будувати нові водогони й станції очистки.

Що нам дає євроінтеграція?

І тут для України ключове питання: ми хочемо пройти той самий шлях втрат і лише потім почати діяти, **чи все ж таки візьмемо готову систему управління басейнами зараз?**

Фото: *WWF River Restoration Projects*

Яка причина виникнення частини євродиректив?

ВІДХОДИ

Багато українських громад досі думають категорією новий полігон чи новий завод зі спалювання відходів. Як це було колись в ЄС.

Але Європа вже зрозуміла, що полігон - це не рішення, а відкладена криза. Це втрачені ресурси, забруднення води, метан, постійні витрати на утримання.

Саме тому вони перейшли до circular economy.

Що нам дає євроінтеграція?

І наше вікно можливостей у тому, що **ми можемо будувати систему не навколо захоронення, а одразу навколо сортування, повторного використання, біовідходів і ресурсної моделі.**

Фото: *European Commission – Bio-waste Management*

Як правильно визначити екологічну проблему громади і зрозуміти, як її вирішити

Найбільша помилка громад: починати з пошуку гранту, технології чи модного екологічного проєкту, а не з розуміння самої проблеми.

Результат: з’являються сонячні панелі там, де немає води, сортувальні лінії без системи збору відходів або озеленення там, де місто перегрівається через неправильне водовідведення.

Який проєкт нам зробити під грант

що саме створює ризик для життя громади, економіки та ресурсів?

ПРИКЛАДИ

- якщо в громаді влітку падає рівень води в свердловинах, проблема може бути не у нестачі води, а у знищенні водоутримуючих територій, забудові заплав чи деградації ґрунтів;
- якщо місто регулярно підтоплює, проблема часто не у сильних дощах, а у надмірному асфальтуванні та відсутності управління дощовими водами;
- якщо громада постійно витрачає кошти на ліквідацію стихійних сміттєзвалищ, проблема може бути не у несвідомих людях, а у відсутності нормальної логістики та економіки відходів;
- якщо аграрна громада втрачає врожайність, це може бути вже не лише питанням агротехнологій, а деградації ґрунтів і втрати вологи.

Нормальна робота з екологічною проблемою починається з трьох речей:

1) подивіться на симптоми, наслідки, які вже створюють ризики громаді.

Не абстрактно екологія погіршується, а конкретно:

- *де громада втрачає гроші;*
- *де ростуть аварійні ризики;*
- *де люди починають скаржитися;*
- *де система стає нестабільною.*

2) знайдіть першопричину, щоб не боротись з наслідком.

Наприклад, чистять річку, але не працюють із забудовою водозбору. Розширюють каналізацію, але не вирішують проблему перевантаження через втрату природного дренажу. Будують новий полігон, але не зменшують потік відходів.

3) оцініть, чи існує вже готове рішення.

І тут якраз критично важлива євроінтеграція. Бо ЄС уже накопичив величезну бібліотеку рішень:

- *як утримувати воду в ландшафті;*
- *як охолоджувати міста без шалених витрат на кондиціонування;*
- *як зменшувати полігонне навантаження;*
- *як відновлювати деградовані ґрунти;*
- *як працювати з кліматичними ризиками.*

ЄДНАННЯ

WE BUILD UKRAINE

Фінансується Європейським Союзом

Як європейські екологічні вимоги реально заходять у рішення громади через регулювання, дозволи, дані і перевірки, а не через декларації.

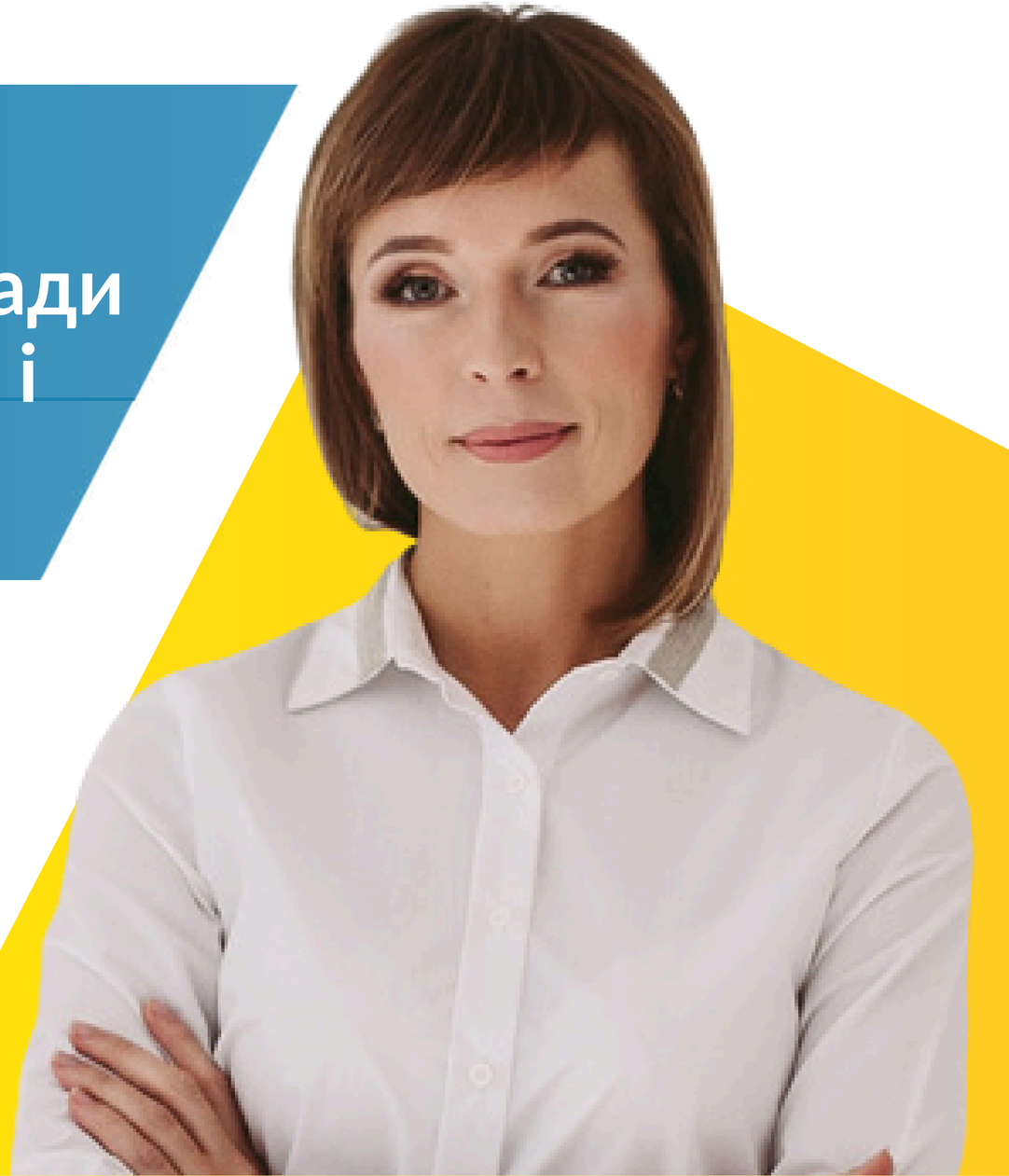

СПІКЕР:

Людмила Хоміч,

віцепрезидентка Асоціації професіоналів довкілля PAEW, екоаудитор, юрист, еколог

МЕТА

Демонтрація механіки, через яку європейські вимоги фактично входять у рішення громади (процедури, документи, дані, оцінка ризиків та контроль), де екологічний блок не «додаток», а частина інвестиційної спроможності, фінансування та стійкості рішень.

Розуміння системи перевірки рішень, оцінка не декларацій ЄС, критеріїв відповідності.

Відповідність ЄС, це не переклад декларацій українською та їх ратифікація через закони.

Європейська інтеграція це здатність рішення або проекту пройти перевірку, відповідати критеріям та РЕАЛІЗУВАТИСЯ:

- на етапі планування;
- при оформленні дозвільних документів;
- під час ОВД, СЕО;
- на етапі реалізації проекту на всіх його стадіях;
- у процесі проектного моніторингу фінансових та технічних рішень;
- під час перевірки контролюючих органів чи в судових провадженнях;
- у суді;
- при залученні міжнародних коштів.

Важливо те, що можна підтвердити, оцінити та контролювати

Як вимоги ЄС сприймаються громадами	Що важливо для регулятора та кредитора
Складно Зарегульвано Бюрократично Нездійсненно Неможливо та недосяжно	Ідентифікація впливів Якість, повнота, достовірність вихідних даних Розгляд альтернатив та обґрунтування вибору найоптимальнішої Врахування кумулятивного ефекту; Доведеність інституційної спроможності (технічні рішення, люди, фінанси, час реалізації проекту); Моніторинг під час реалізації проекту та після Простежуваність рішень та їх наслідків; Аудит та незалежна верифікація даних

Маршрут екологічних вимог у рішення громади

Екологічні вимоги ЄС «заходять» у рішення громади через:

- стратегічну екологічну оцінку (СЕО);
- громадські обговорення під час оцінки впливу на довкілля (ОВД) та отримання інтегрованих довкіллєвих дозволів;
- вимоги до моніторингу та відкриті екологічні дані;
- управління відходами;
- містобудівні рішення;
- перевірки та аудит.

Помилки, що вартують репутації, фінансування та самого проекту

Формальний підхід	Легалізація рішення без належної оцінки, альтернатив
Відсутність якісної бази вихідних даних	Відсутні, неактуальні дані, не підтверджені дані
Слабка оцінка ризиків	Загальна термінологія без підтвердження розрахунками чи прямими лабораторними дослідженнями, Відсутність критеріїв, показників, граничних меж та механізмів реагування
Ігнорування кумулятивного та мультиплікаційного ефекту	Залишення за межами оцінки логістику, індустріальні парки, соціальну та промислову інфраструктуру
Розрив між проектом, громадою та експлуатацією	Проект готує одна команда, отримує фінансування інша, реалізує третя....

Слабке рішення, яке не отримає фінансування

Ознаки слабкого рішення:

- немає альтернатив та логіки вибору технічних рішень;
- немає базових даних;
- відсутні планові KPI, чіткі критерії їх оцінки та строки реалізації;
- відсутня оцінка ризиків, у т.ч. військових, та заходи по їх усуненню;
- компенсаційні заходи декларативні;
- відсутній моніторинг;
- не доведена спроможність.

Слабке рішення – це рішення, що не може довести свою керованість і відповідність.

Сильні рішення

Індустріальні парки

ІП «Біла церква»

ІП Соломоново

Сильні рішення

Модернізація інфраструктури централізованого водопостачання і водовідведення

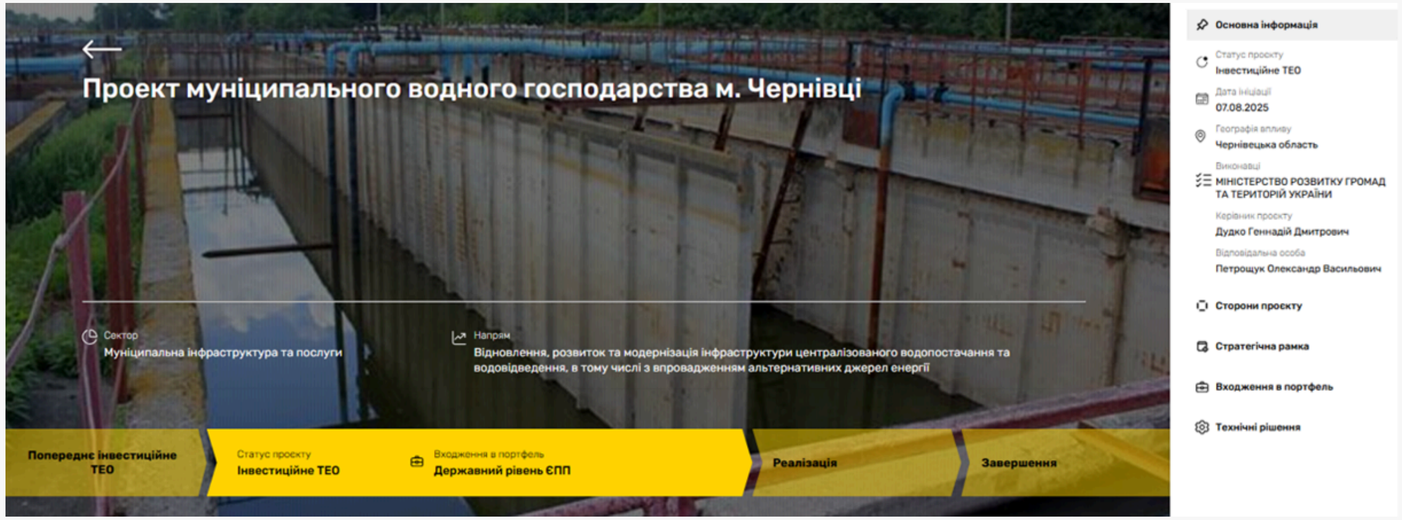

Енергонезалежність

КП Луцьводоканал

Європейська модель прийняття рішення - це модель доказового та планового управління, доведеного екологічною, технічною, фінансовою та людською спроможністю своїх рішень.

Оцінити чи наявна у Вашій громаді така спроможністьдопоможуть наступні питання:

- На підставі яких вихідних даних прийняте рішення і чи можуть вони бути перевірені та доведені?
- Як доведено, що обране рішення є найкращою з можливих альтернатив?
- Хто і за рахунок яких ресурсів забезпечуватиме виконання проекту, у т.ч. після його завершення?
- Які екологічні ризики залишаються навіть після впровадження природоохоронних заходів і як громада планує ними управляти?
- Чи витримає проект перевірку регулятора, аудитора, фінансової установи та громади через 3-5 років?

Європейський підхід сфокусований не «правильних намірах», а здатності громади стабільно, прозоро і доказово управляти своїми рішеннями та їх наслідками.

ЄДНАННЯ

WE BUILD UKRAINE

Фінансується Європейським Союзом

Яка логіка оцінки впливу на довкілля не як формальної процедури, а як інструменту перевірки рішення?

СПІКЕР:

Марія Лопушанська,

PhD, голова комітету з ОВД та CEO Асоціації професіоналів довкілля PAEW, еколог

Екологічні обмеження

- Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів (Постанова КМУ від 18 грудня 1998 р. №2024)
- ЗУ«Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи»
- Про затвердження Правил охорони магістральних трубопроводів (Постанова КМУ від 16 листопада 2002 р. №1747)
- стаття 3 ЗУ «Про використання земель оборони»
- статті 30-33 ЗУ «Про курорти»
- стаття 11 ЗУ «Про трубопровідний транспорт»
- стаття 32 Закону України «Про охорону культурної спадщини»
- статті 18, 22-24 Закону України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об’єктів»
- Стаття 7, 39,40 ЗУ "Про ПЗФ"
- статті 18, 22-24 Закону України «Про державний кордон України»
- пункт 3 Правил охорони електричних мереж, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.1997 № 209
- Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 01.08.1996 № 239
- Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173
- Земельний кодекс України
- Лісовий кодекс України
- Стаття 88 Водного кодексу України
- Бернська конвенція (Резолюція 4 та 6)
- Конвенція ЕСПО
- Рамсарська конвенція

Визначення екологічних обмежень

Крок 1.
Вибір потенційної ділянки за даними швидкості вітру

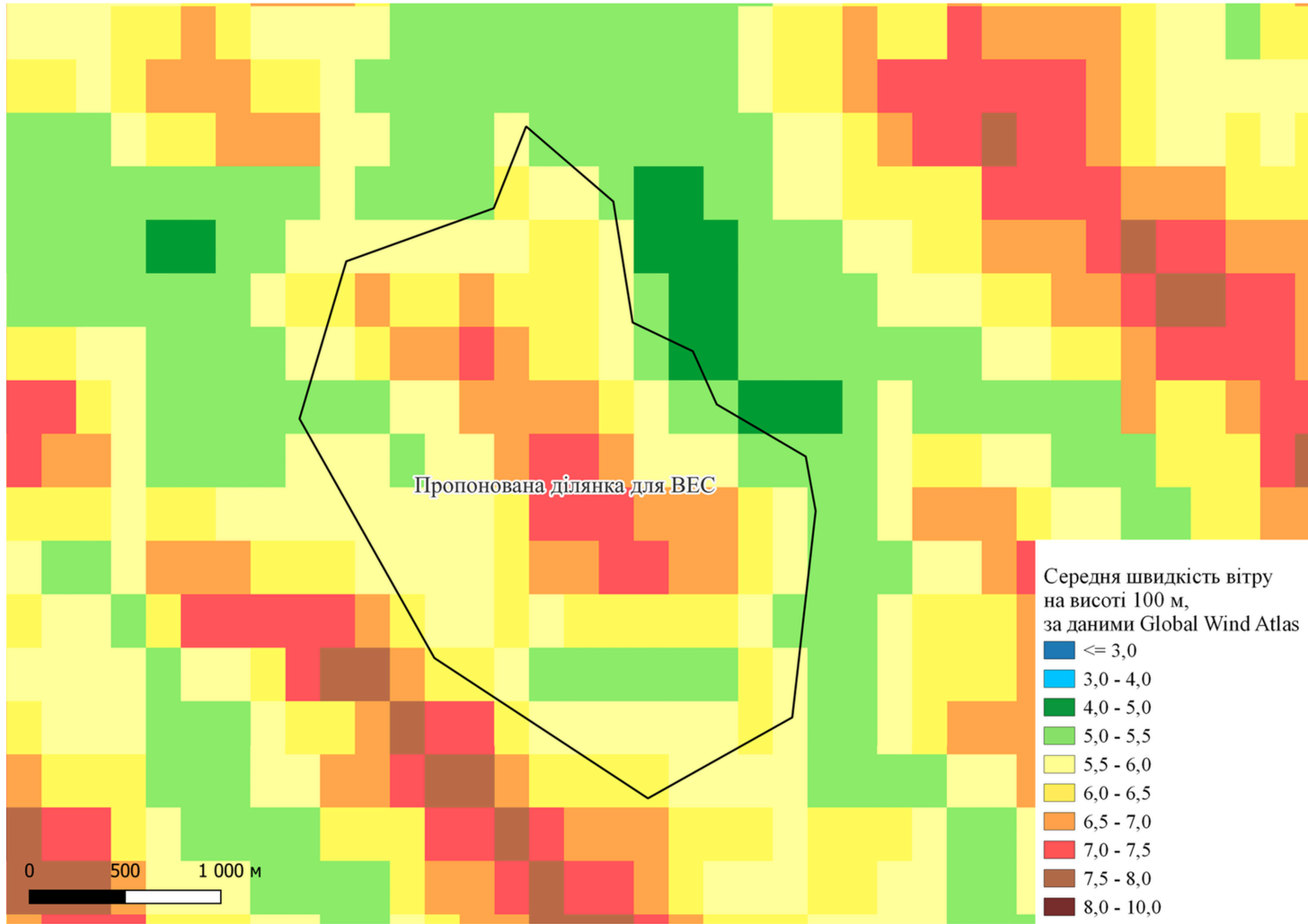

Визначення екологічних обмежень

Крок 2.
Попереднє ознайомлення з ділянкою

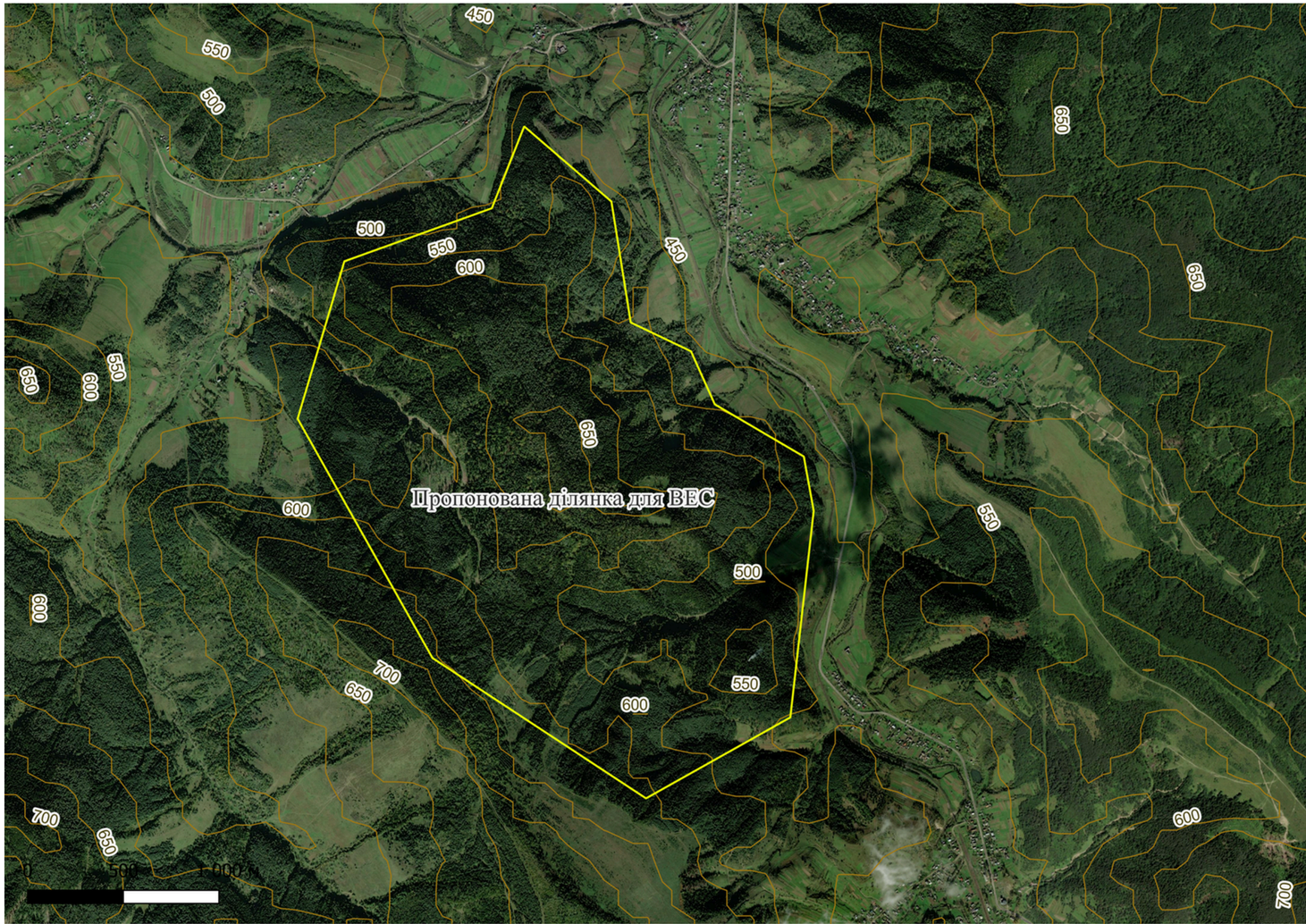

Визначення екологічних обмежень

Крок 3.

Накладання шару “Швидкість вітру” на рельєфну карту. Визначення потенційних точок ВЕУ

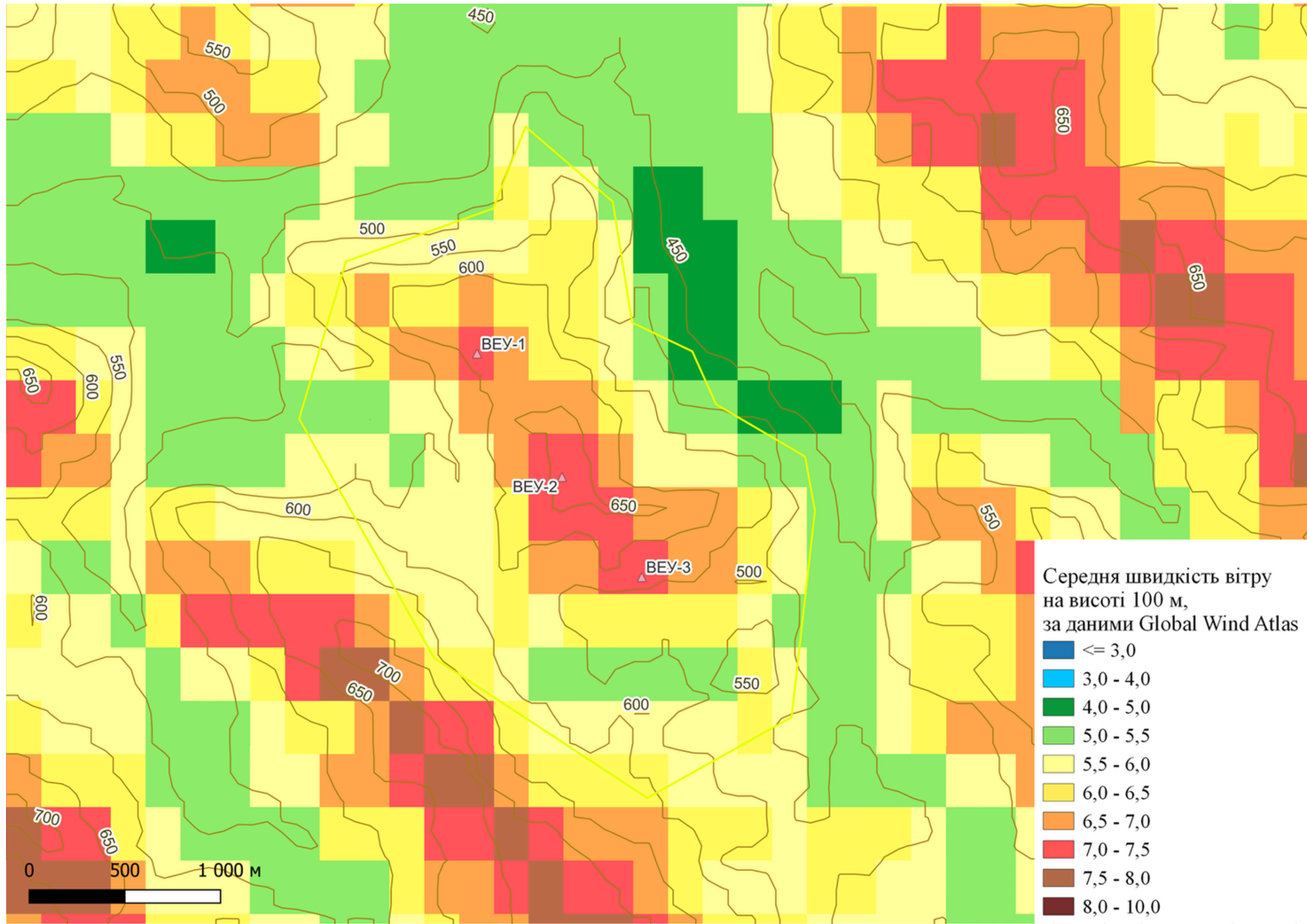

Визначення екологічних обмежень

Крок 4.
Картографування СЗЗ

ДСП 173 -96
СЗЗ для ВЕС не визначена. Об’єкти, що не мають перебувати у СЗЗ вказані у пункті 5.10 ДСП 173-96.

За даними **ДСТУ 8339:2015** СЗЗ становить 700 м.

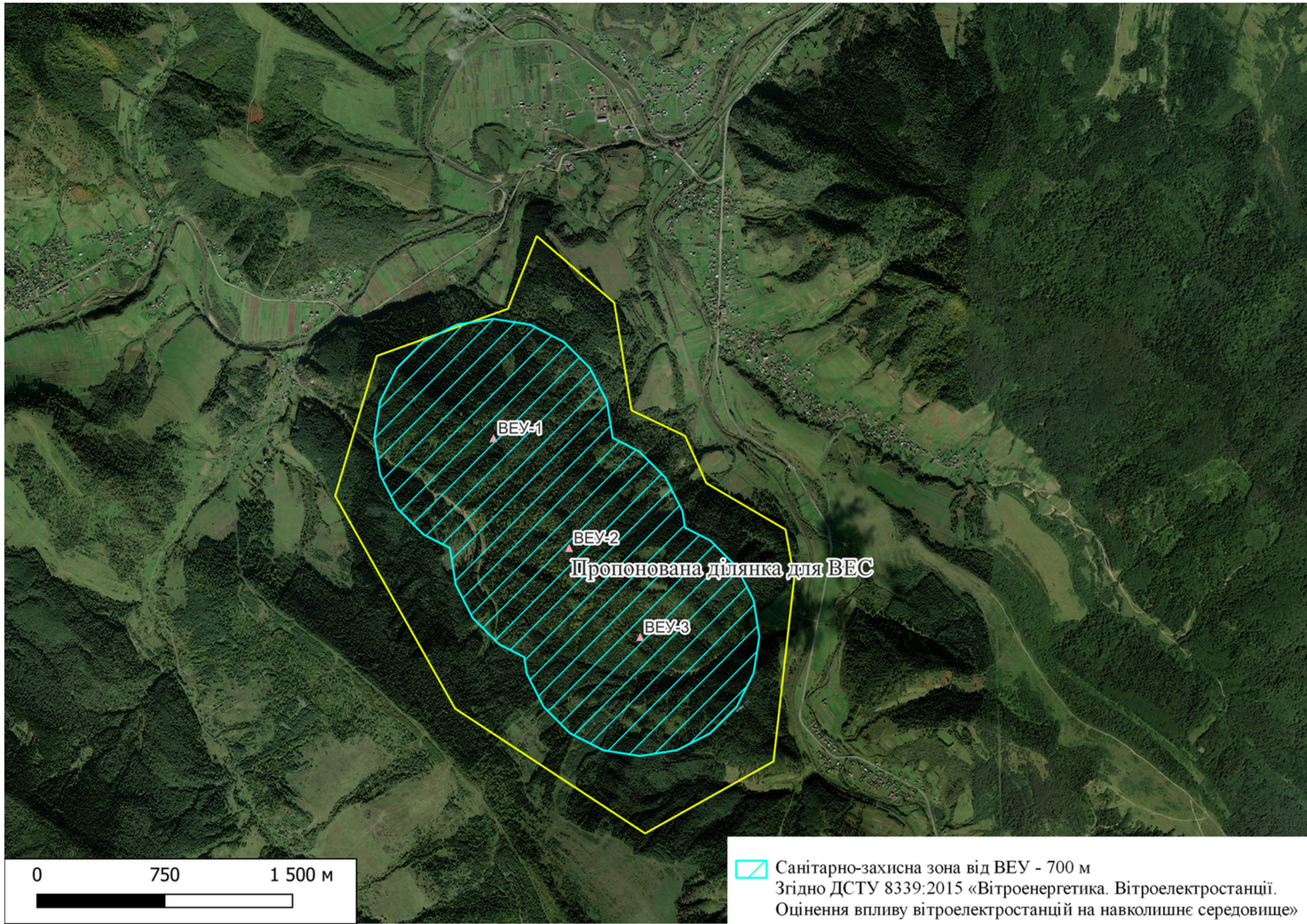

Визначення екологічних обмежень

Крок 5.
Картографування ПЗС водних об’єктів

Стаття 88 Водного кодексуУкраїни
передбачає Прибережні захисні смуги водних об’єктів (мінімальна ширина - 25 м)

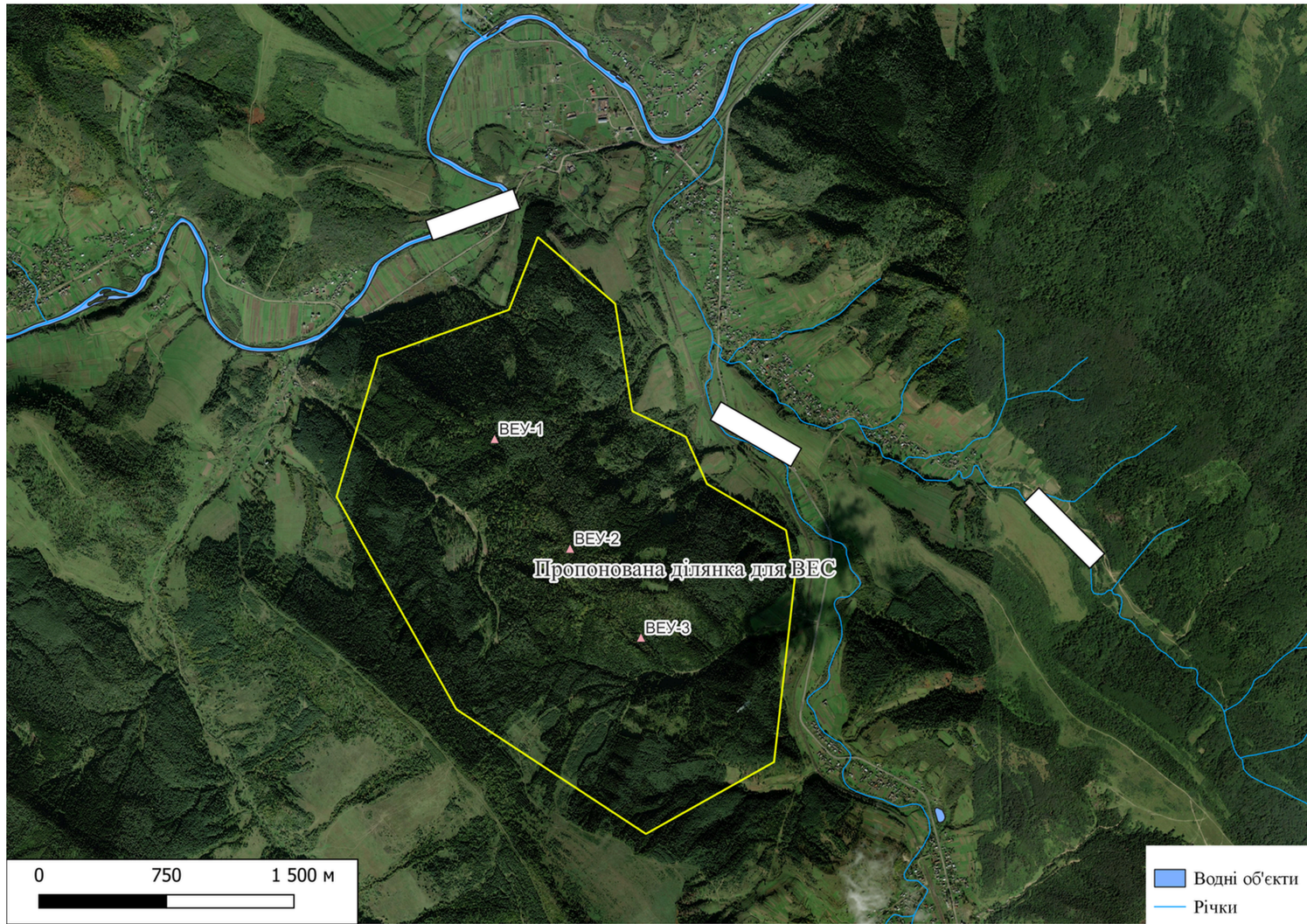

Визначення екологічних обмежень

Крок 6.
Картографування об’єктів Смарагдової мережі

Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі
(Бернська конвенція)

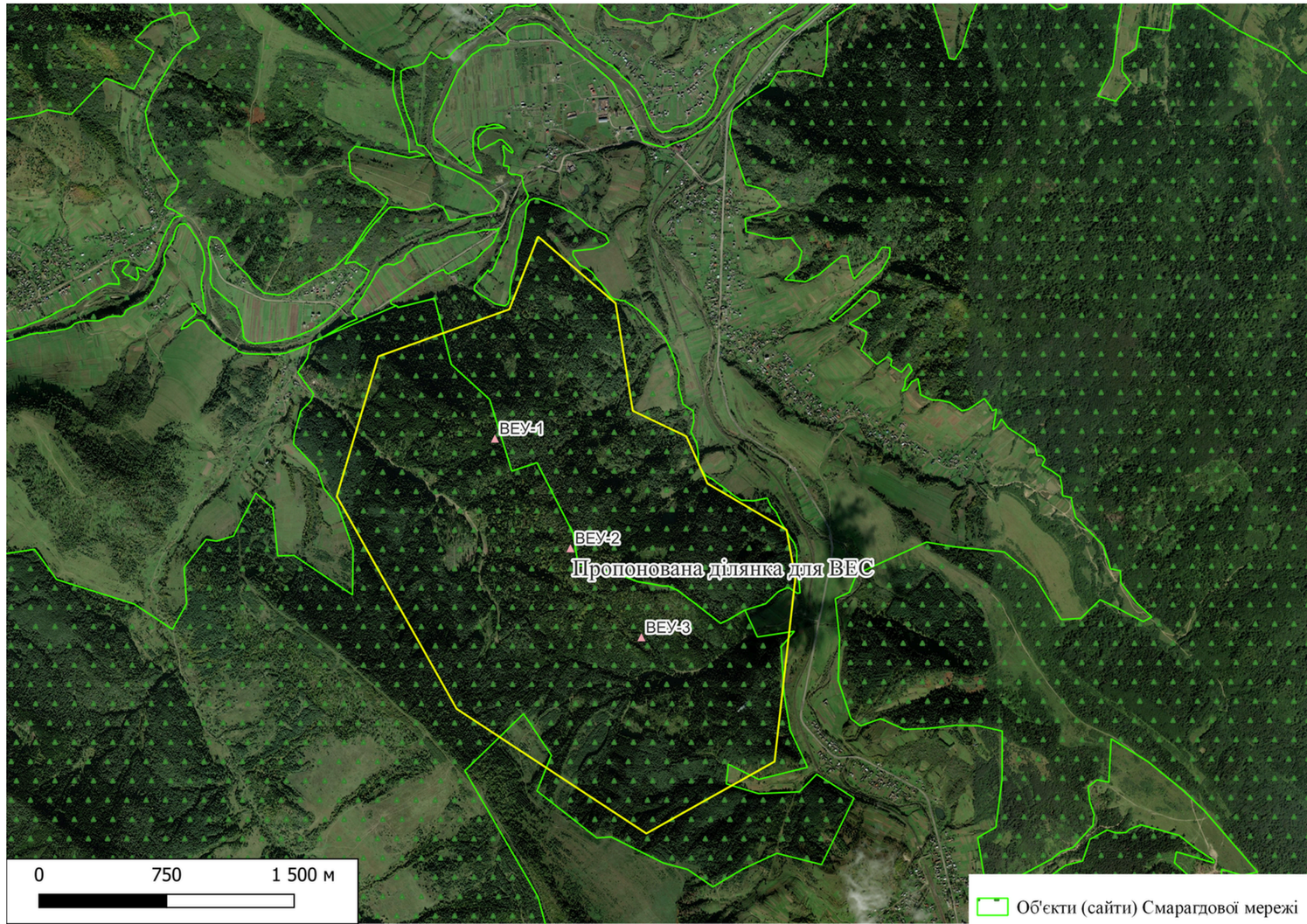

Визначення екологічних обмежень

Крок 7.
Картографування об’єктів ПЗФ

Об’єкти ПЗФ за даними кадастрової карти

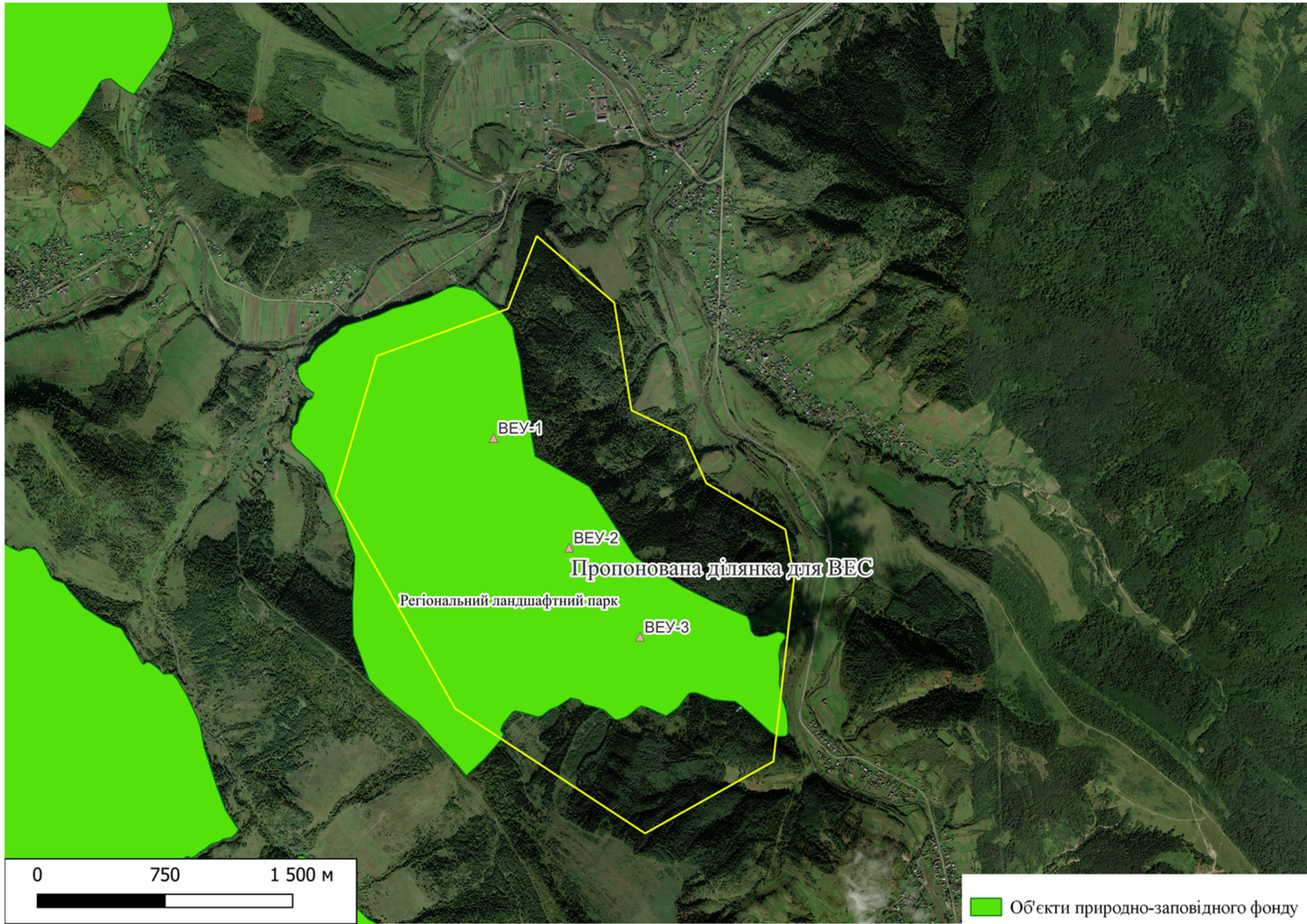

Визначення екологічних обмежень

Крок 7.
Картографування об’єктів ПЗФ

Об’єкти ПЗФ за даними кадастрової карти

https://pzf.land.kiev.ua/

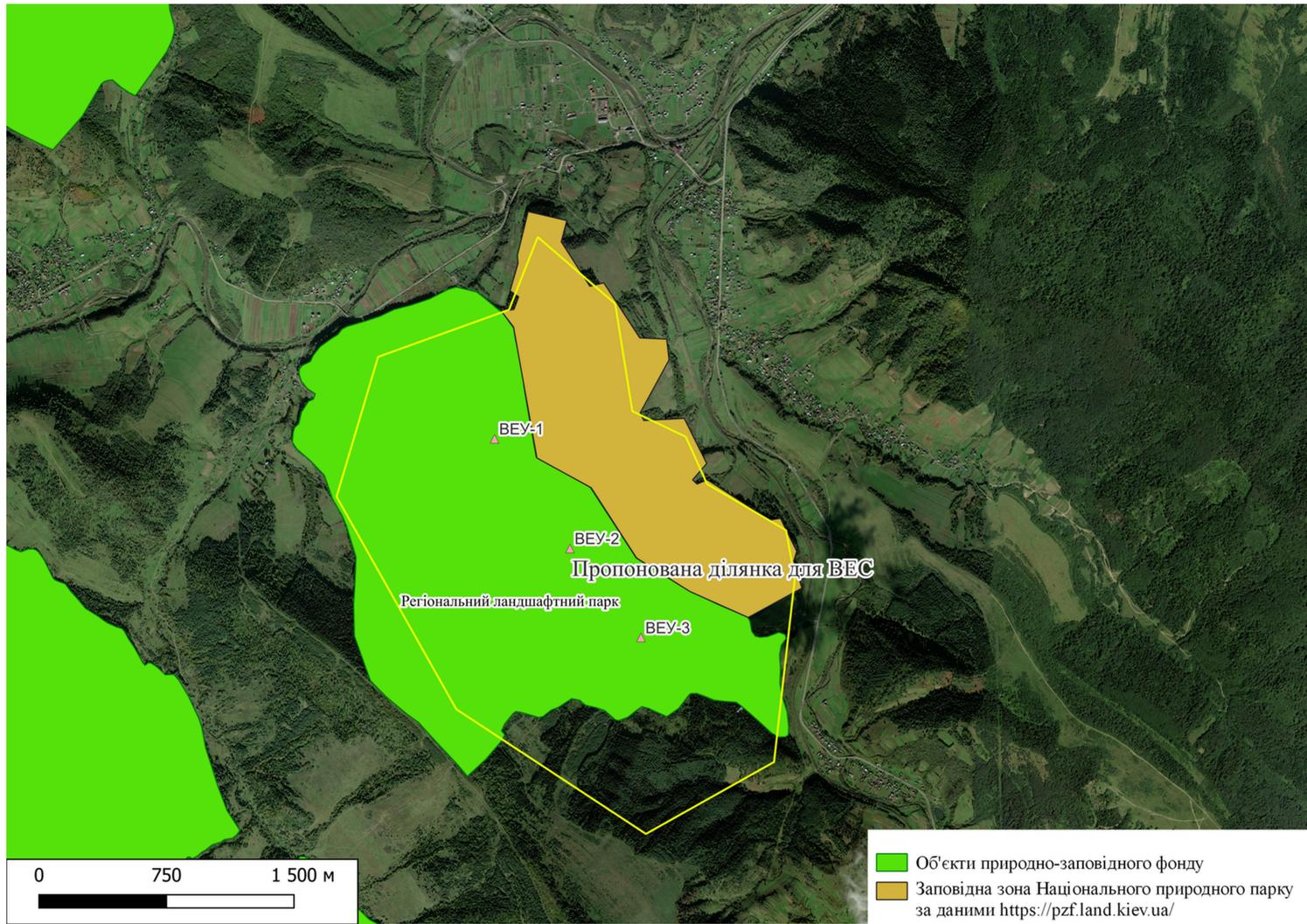

Визначення екологічних обмежень

Крок 7.
Картографування об’єктів ПЗФ

Об’єкти ПЗФ за даними кадастрової карти

https://pzf.land.kiev.ua/

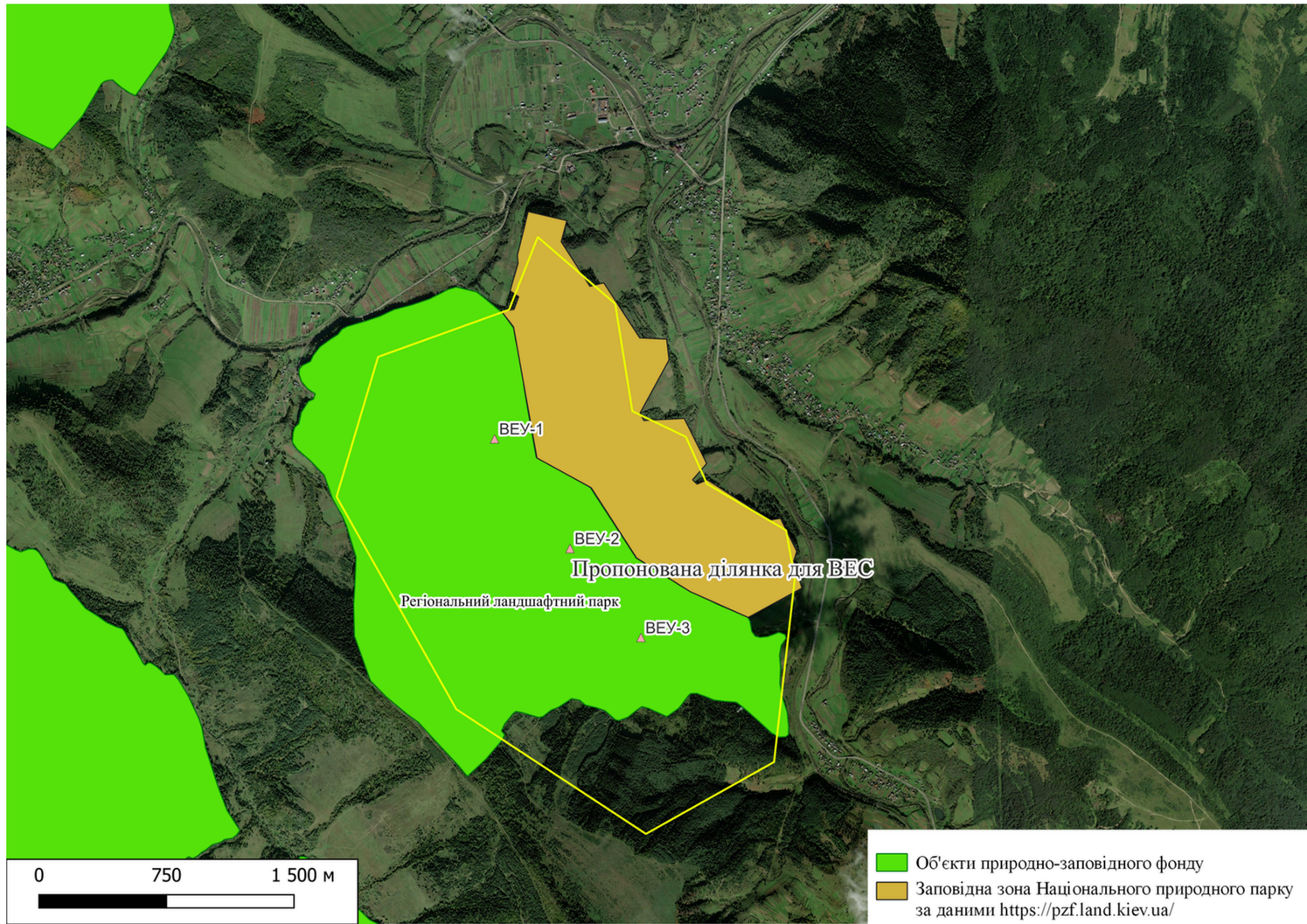

Визначення екологічних обмежень

Стаття 7 ЗУ “Про ПЗФ”
На землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням.

Стаття 21 ЗУ “Про ПЗФ”
заповідна зона - призначена для охорони та відновлення найбільш цінних природних комплексів, режим якої визначається відповідно до вимог, встановлених для природних заповідників;
(стаття 16 ЗУ “Про ПЗФ” На території природних заповідників забороняється будь-яка господарська та інша діяльність, що суперечить цільовому призначенню заповідника, порушує природний розвиток процесів та явищ або створює загрозу шкідливого впливу на його природні комплекси та об’єкти)

Визначення екологічних обмежень

Крок 8.
Створення карти екологічних обмежень

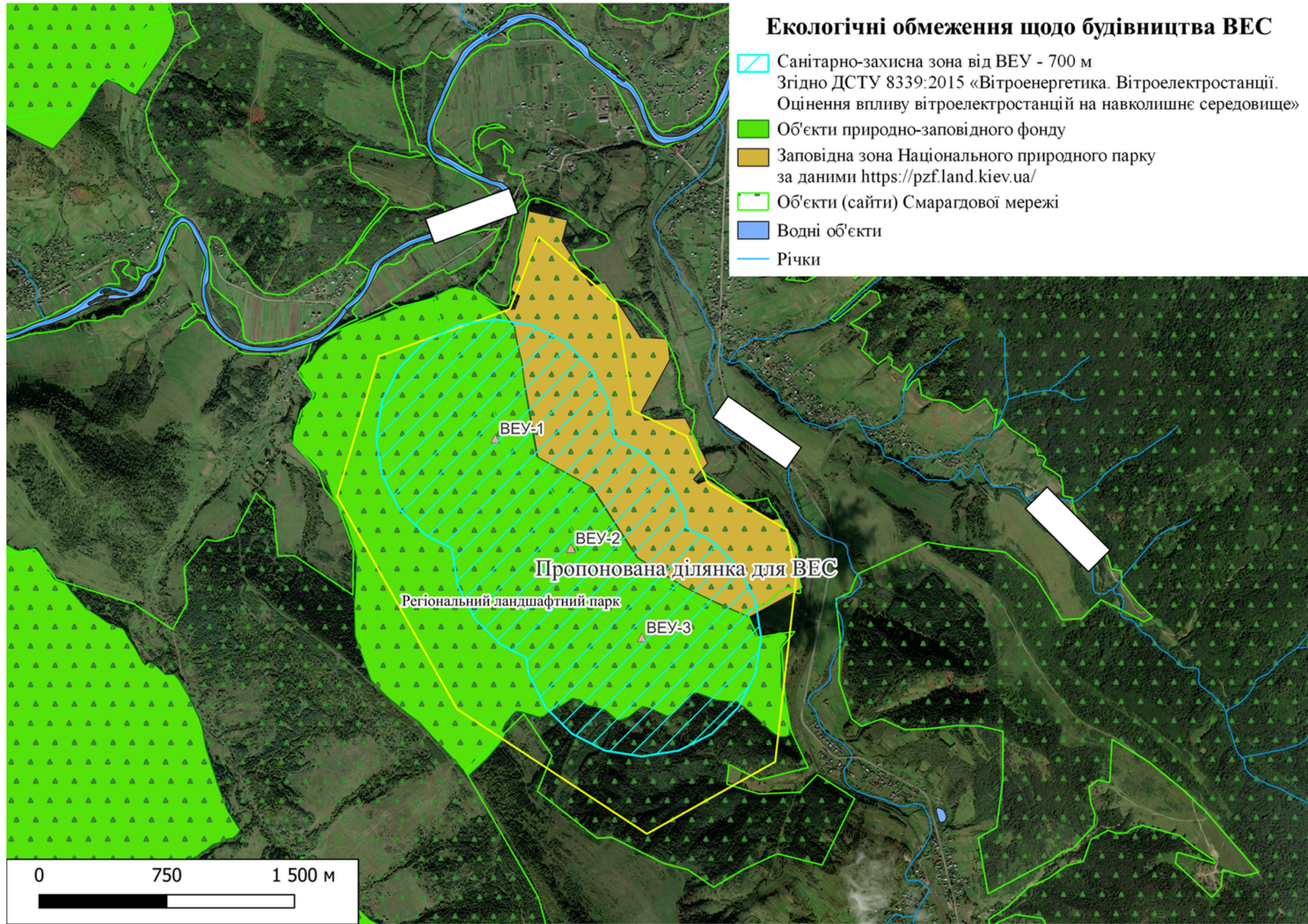

Визначення екологічних обмежень

Крок 9.

Створення карти екосистемних послуг (типів екосисем)

(based on Tsendbazar et al., 2020; Ivanov et al., 2022)

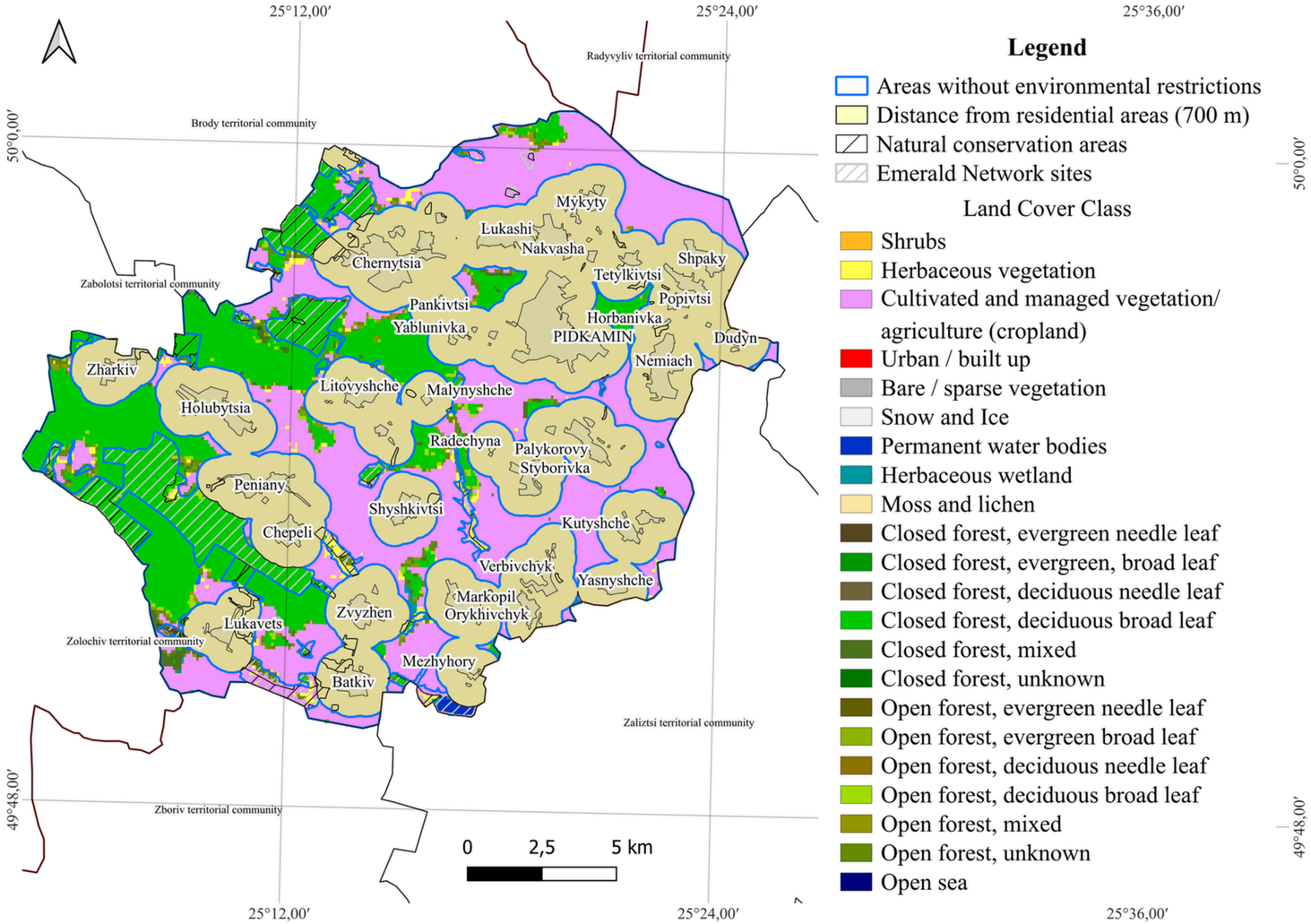

ЄДНАННЯ

WE BUILD UKRAINE

Фінансується Європейським Союзом

Передпроектні дослідження

1. Біологічні дослідження (біорізноманіття, зокрема з великим акцентом на орнітофауну та хіроптерофауну) тривалість - мінімум 1 рік
2. Моделювання шуму, ефекту мерехтіння тіней
3. Проведення лабораторних досліджень води, ґрунтів, атмосферного повітря в районі майбутньої планованої діяльності
4. Запити в державні органи, ОМС щодо підтвердження/спростування інформації, яка отримана внаслідок попереднього картографування території з визначеннями потенційних обмежень
5. Дослідження водних ресурсів та водозабезпечення майбутнього об’єкта

Екологічні оцінки

1. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО)
2. Оцінка впливу на довкілля (ОВД)
3. Оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС)
4. Післяпроектний моніторинг (ППМ)

Стратегічна екологічна оцінка

Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування

Стаття 9. Етапи здійснення стратегічної екологічної оцінки та основні вимоги до неї

1. Етапами стратегічної екологічної оцінки є:

1. *визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки;*
2. *складання звіту про стратегічну екологічну оцінку;*
3. *проведення громадського обговорення та консультацій у порядку, передбаченому статтями 12 та 13 Закону, транскордонних консультацій у порядку, передбаченому статтею 14 Закону;*
4. *врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій;*
5. *інформування про затвердження документа державного планування;*
6. *моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.*

ЄДНАННЯ

WE BUILD UKRAINE

Фінансується Європейським Союзом

Стратегічна екологічна оцінка

[Реєстр СЕО]

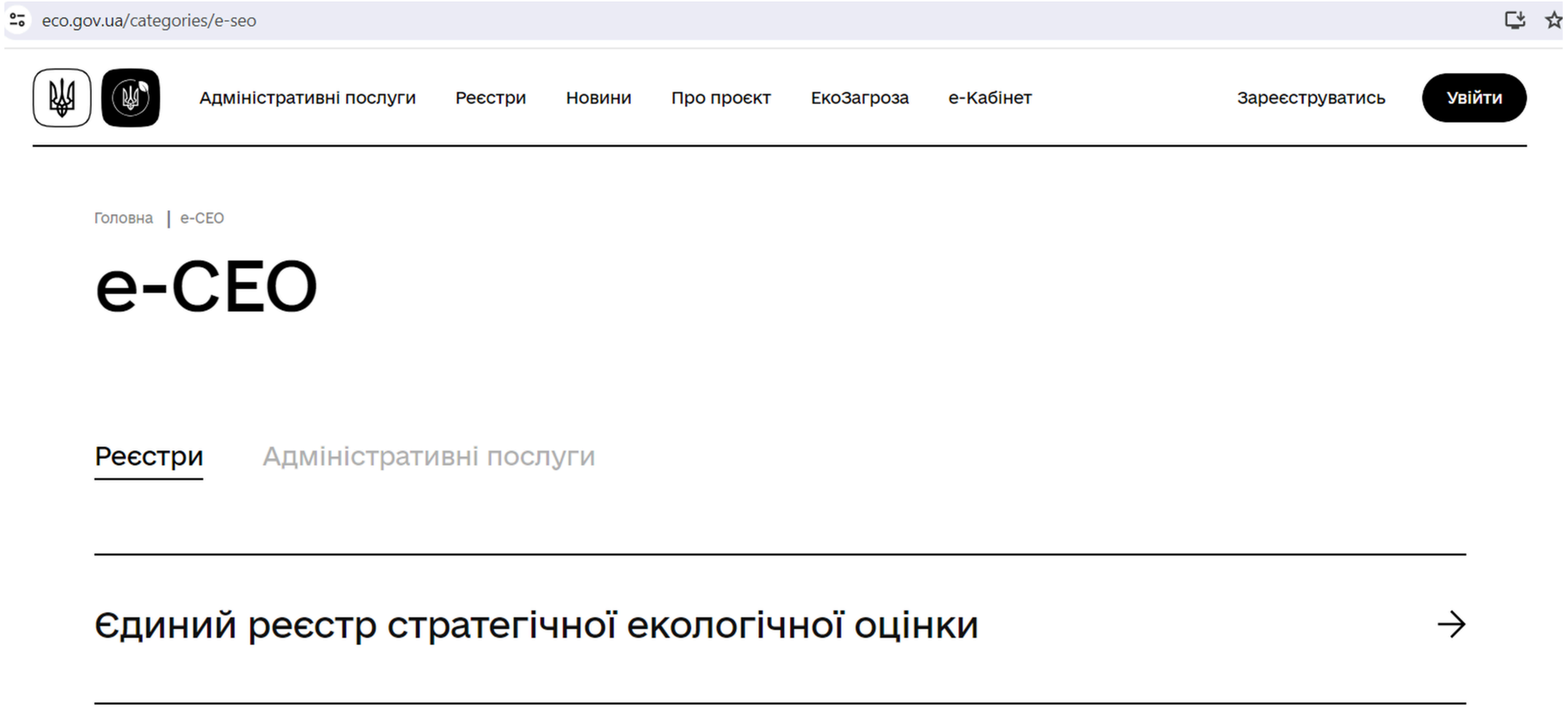

Особливості ОВД

Розробник

Особливості ОВД

Стаття 3. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля

1. Здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

ЗУ "Про оцінку впливу на довкілля"

Найчастіші запитання

ПОСТАНОВА від 13 грудня 2017 р. № 1010 Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля

Закон України «Про ОВД» та підзаконні акти

- Головний закон – **ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля»**
- Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 року № 1026 **«Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля»** (далі – Постанова № 1026)
- Постанова від 13 грудня 2017 року № 1010 **«Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля»**
- Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 року № 989 **«Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля»**
- Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 3 вересня 2020 року № 117 **«Про затвердження Розміру плати за проведення громадського обговорення в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля»**, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 13 жовтня 2020 року за № 1003/35286
- Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 6 лютого 2024 року № 142 **«Про затвердження Порядку проведення консультацій з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо оцінки впливу на довкілля та врахування результатів таких консультацій при прийнятті рішення щодо можливості здійснення планованої діяльності»**, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2024 року за № 224/41569

Стаття 3. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля

зміна цільового призначення земель сільськогосподарського призначення (якщо нове призначення відноситься хоча б до одного виду діяльності, зазначеного у частинах другій та третій цієї статті) та зміна цільового призначення особливо цінних земель;

вітрові парки, вітрові електростанції, що мають дві і більше турбіни або висота яких становить 50 метрів і більше;

хімічне виробництво, в тому числі виробництво основних хімічних речовин, хімічно-біологічне, біотехнічне, фармацевтичне виробництво з використанням хімічних або біологічних процесів, виробництво засобів захисту рослин, регуляторів росту рослин, мінеральних добрив, полімерних і полімервмісних матеріалів, лаків, фарб, еластомерів, пероксидів та інших хімічних речовин; виробництво та зберігання наноматеріалів потужністю понад 10 тонн на рік;

Методичні рекомендації ОВД

Загальні методичні рекомендації щодо змісту та порядку складання звітів з оцінки впливу на довкілля

Методичні рекомендації з підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля для видів діяльності у галузі видобування корисних копалин

Методичні рекомендації в галузі лісового господарства

Науково-методичні рекомендації щодо підготовки звіту ОВД при будівництві малої ГЕС

Методика оцінки впливу на довкілля

Етапи життєвого циклу проекту
Для об’єктів відновлюваної енергетики запропоновано такі етапи життєвого циклу проекту:

1. виробництва продукції (попередній)
2. будівництва;
3. експлуатації;
4. реконструкції;
5. виведення з експлуатації;
6. завершення життєвого циклу проекту

Класифікація компонентів (факторів) довкілля для оцінки впливу на довкілля об’єктів відновлюваної енергетики на всіх етапах життєвого циклу проекту (автор М. Лопушанська)

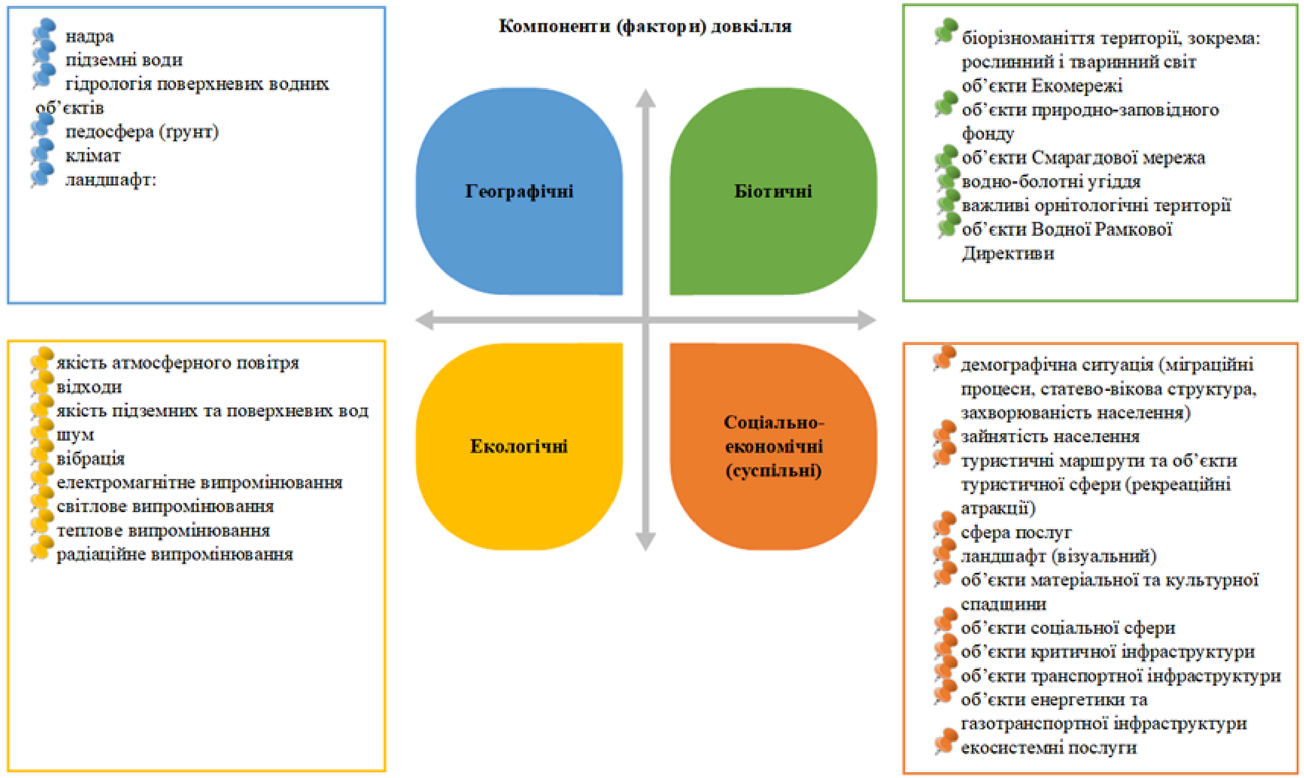

Оцінка впливів на навколишнє середовище

ДБН А.2.2-1:2021 Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС)

5.3 Інформація про здійснену процедуру оцінки впливу на довкілля
5.3.1 Підрозділ надається у випадку, якщо для планованої діяльності проведено оцінку впливу на довкілля.
До складу матеріалів підрозділу включають:
- інформацію про терміни в які було проведено оцінку впливу на довкілля;
- номер справи з Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, де міститься звіт та висновок з оцінки впливу на довкілля;
- копія висновку з оцінки впливу на довкілля про допустимість планованої діяльності (наводиться у додатках до розділу ОВНС).

Післяпроектний моніторинг

Стаття 13. Післяпроектний моніториг

Якщо це передбачено висновком з оцінки впливу на довкілля, суб'єкт господарювання забезпечує здійснення післяпроектного моніторингу з метою виявлення будь-яких розбіжностей і відхилень у прогнозованих рівнях впливу та ефективності заходів із запобігання забрудненню довкілля та його зменшення. Порядок, строки і вимоги до здійснення післяпроектного моніторингу визначаються у висновку з оцінки впливу на довкілля.

Корисні посилання

- Території Смарагдової Мережі
- Території Смарагдової Мережі
- Офіс сталих рішень
- SmallForest
- Відкритий кадастр
- Об’єкти ПЗФ
- Global Wind Atlas

ЄДНАННЯ

WE BUILD UKRAINE

Фінансується Європейським Союзом

Як сьогодні рішення впливають на водокористування, скиди, якість води і доступність ресурсу, чому водні питання стають причиною відмов або обмежень, і які дані є обов’язковими для обґрунтування.

СПІКЕР:

Валентин Щербина,

віцепрезидент Асоціації професіоналів довкілля PAEW з військової екології та відновлення екосистем

Часто проблема полягає не у відсутності фінансування чи інфраструктури.

Проблема починається раніше і криється глибше. Проблема – у невірному мисленні, оцінці і вже як наслідок - неправильному формулюванні самої задачі.

Громади звикли бачити проблему у видимій частині:

- не вистачає води;
- підтоплює;
- забруднена річка;
- перевантажені очисні споруди.

І тоді автоматично виникає стандартна лінійна логіка:
є проблема - потрібен об’єкт - потрібно фінансування - проблема вирішена.

Фінансується
Європейським Союзом

Саме тому лише загальний стан ландшафту (!) визначає:

- чи буде вода в річці;
- чи буде літній стік;
- чи будуть пересихати малі водотоки;
- наскільки стабільною буде система.

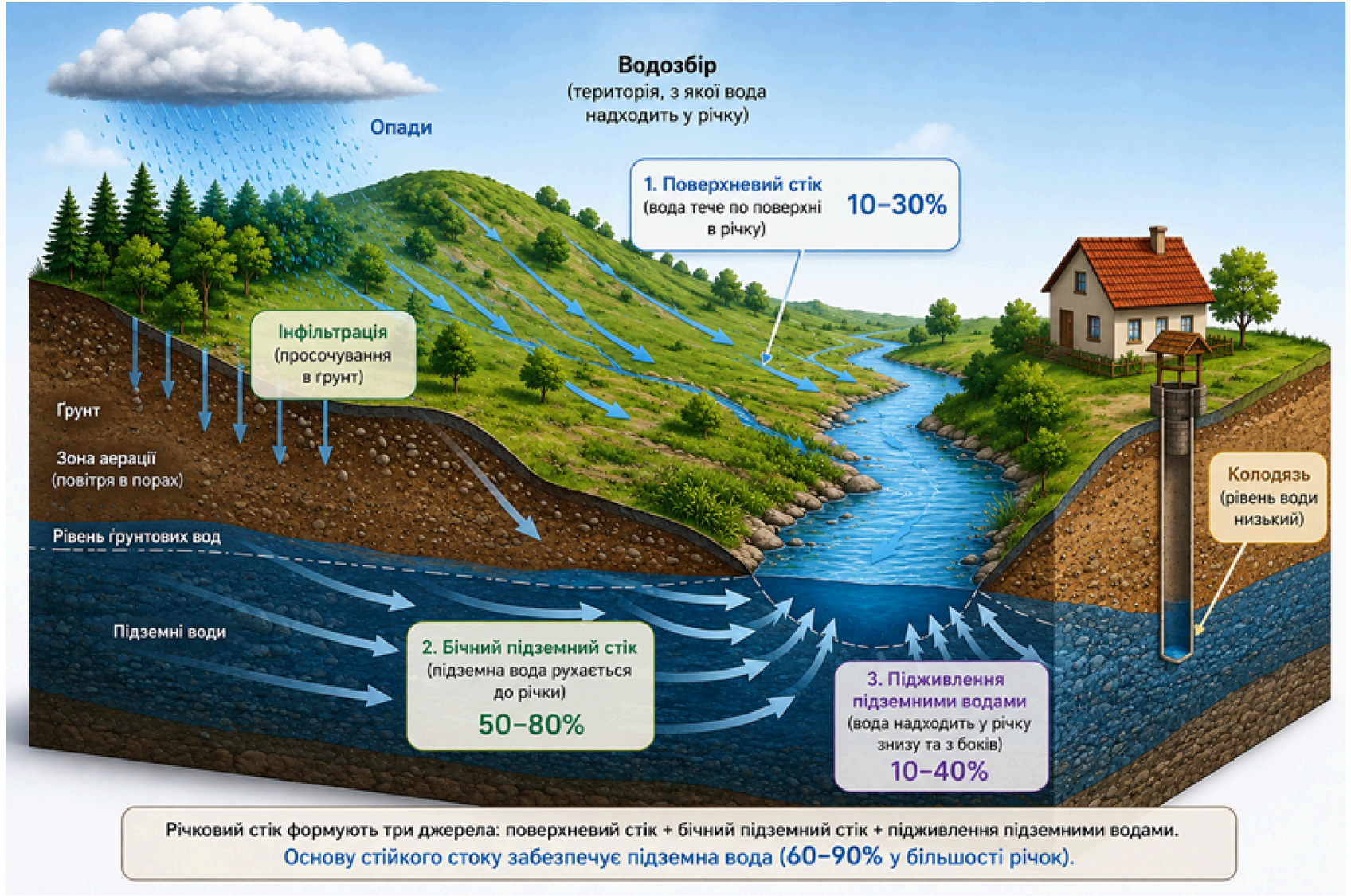

ЄДНАННЯ

WE BUILD UKRAINE

Фінансується Європейським Союзом

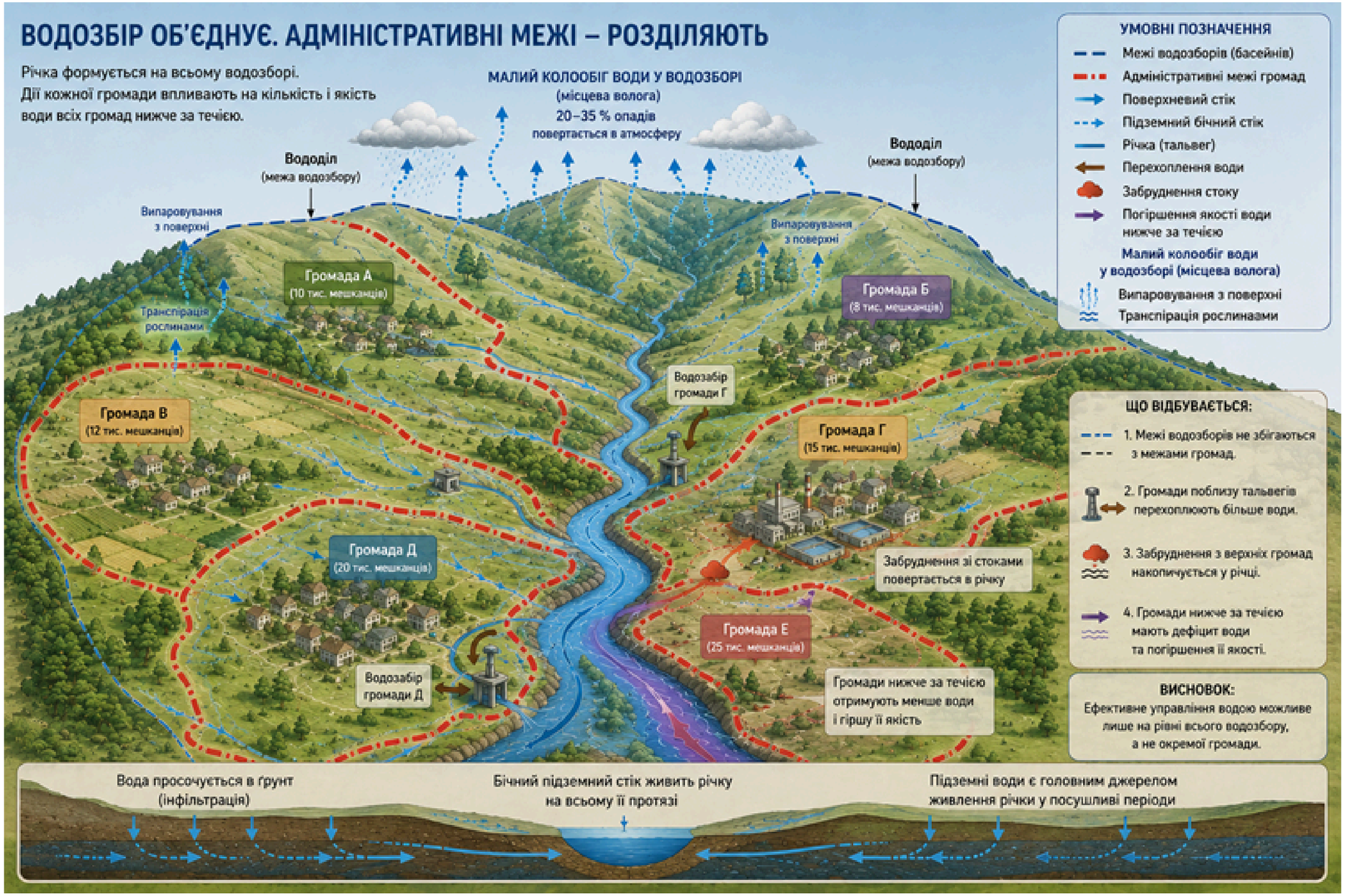

Сучасний європейський підхід перевіряє вже не лише сам проєкт.

Він перевіряє **чи здатна територія витримати його наслідки без втрати екологічної функціональності?**

Саме тому дедалі більшого значення набувають:

- Water Framework Directive (Водна рамкова директива);
- басейновий принцип управління;
- принцип Do No Significant Harm (DNSH) – “не завдавай значної шкоди”;
- Circular Cities and Regions Initiative (CCRI) - стратегічна ініціатива Європейської Комісії, яка є ключовим інструментом реалізації “Плану дій щодо циркулярної економіки”;
- Nature-based Solutions, (NbS) Природоорієнтовані рішення.

ЄДНАННЯ

WE BUILD UKRAINE

Фінансується Європейським Союзом

Маршрут нашого мислення сьогодні

“Вода – ресурс” → ні, вода є процесом.

“Річка існує сама по собі” → ні, річка є виходом усього водозбору.

“Дощ приходить іззовні” → ні, не лише - ландшафт частково сам підтримує рециркуляцію вологи.

“Громада стоїть біля річки” → ні, громада знаходиться всередині колообігу води. “Розвиток - це будівництво об’єктів” → ні, розвиток - це підтримання функціональності системи.

“Екологія – обмеження” → ні, екологічна спроможність є основою довгострокової життєздатності території.

Долучайтесь!

www.zminytut.com

Проєкт «Змінитут»впроваджуєтьсяаналітичним центром We build Ukraine у рамках проєкту «Єднання для громади»,щореалізуєтьсяICAPЄднання за фінансової підтримки Європейського Союзу.

ЄДНАННЯ

WE BUILD UKRAINE

Фінансується
Європейським Союзом

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!